

**Česká školní inspekce
Plzeňský inspektorát**

INSPEKČNÍ ZPRÁVA

Čj. ČŠIP-13/22-P

Název	Waldorfská základní škola a střední škola Dobromysl z.ú.
Sídlo	Husova 1126, 301 00 Plzeň - Jižní Předměstí
E-mail	skola@skoladobromysl.cz
IČ	01811193
Identifikátor	691005648
Právní forma	zapsaný ústav
Zastupující	Ing. Silvie Kubová
Zřizovatel	Waldorf Plzeň z. s.
Místo inspekční činnosti	Husova 1126, 301 00 Plzeň - Jižní Předměstí
Termín inspekční činnosti	11. 1. – 13. 1. 2022

Inspekční činnost byla zahájena předložením pověření k inspekční činnosti.

Předmět inspekční činnosti

Zjišťování a hodnocení podmínek, průběhu a výsledků vzdělávání poskytovaného základní školou, školní družinou a školním klubem podle § 174 odst. 2 písm. b) zákona č. 561/2004 Sb., o předškolním, základním, středním, vyšším odborném a jiném vzdělávání (školský zákon), ve znění pozdějších předpisů. Zjišťování a hodnocení naplňování školních vzdělávacích programů podle § 174 odst. 2 písm. c) školského zákona.

Charakteristika

Právnická osoba Waldorfská základní škola a střední škola Dobromysl z.ú. (dále „škola“) vykonává činnost základní školy, školní družiny, školního klubu a školní jídelny-výdejny.

K termínu inspekční činnosti se v základní škole vzdělávalo v devíti třídách 181 žáků, z toho 29 žáků se speciálními vzdělávacími potřebami.

Vzdělávací cíle vycházejí ze základního konceptu waldorfské pedagogiky, kterým je celostní rozvoj osobnosti žáka. Tomu je přizpůsoben učební plán, metody i obsah učiva. Disponibilní časová dotace je využita v souladu s deklarovanými vzdělávacími prioritami školy zejména k posílení výuky cizích jazyků a předmětů specifických pro waldorfskou školu – eurytmie a kreslení forem.

Na dopolední vyučování navazuje činnost čtyř oddělení školní družiny a školního klubu.

Hodnocení podmínek vzdělávání

Koncepce rozvoje školy se zaměřuje na uplatňování principů waldorfské pedagogiky. Důraz je kladen na vzdělávání zaměřené na rozvoj osobnosti žáka bez úzké specializace, na jeho vnitřní motivaci a aktivní a tvůrčí přístup k životu a k okolnímu světu. Koncepční záměry vycházejí z potřeb školy a daří se je průběžně realizovat. S vymezenými cíli se vedle pedagogického sboru identifikují i rodiče, s nimiž je navázána průběžná aktivní spolupráce.

Ředitelka školy (dále „ředitelka“) uplatňuje v řídící funkci své dlouholeté manažerské dovednosti. Nastavená organizační struktura odpovídá typu a velikosti školy. Řídící kompetence ředitelka účelně delegovala také na své zástupkyně, vedoucí vychovatelku, výchovnou poradkyni a metodičku prevence rizikových jevů. Záležitosti týkající se vzdělávání řeší ředitelka kromě pedagogické rady s dalším poradním orgánem – kolegiem učitelů, které je tvořeno všemi pedagogickými pracovníky. Jeho činnost založená na aktivní týmové spolupráci je přínosná pro uplatňování jednotného přístupu při realizaci školních vzdělávacích programů.

Vyhodnocování stanovených plánů se uskutečňuje pravidelně, na jeho základě jsou přijímána dílčí opatření pro další období. Kontrolní činnost je prováděna průběžně, zřejmá je systematická práce vedení školy na sjednocování požadavků a kritérií hodnocení výsledků vzdělávání. Hodnocení kvality práce pedagogických pracovníků obsahuje potřebná doporučení vedoucí ke zkvalitnění vzdělávání. Následná kontrola však není důsledná.

V pedagogickém sboru proběhla v období od minulé inspekční činnosti částečná obměna, která se však neprojevila zvýšením míry kvalifikovanosti pedagogických pracovníků. Nově příchozím a začínajícím učitelům poskytují metodickou i organizační pomoc uvádějící pedagogové. Nekvalifikovanost a krátká pedagogická zkušenosť třetiny vyučujících se v některých případech negativně projevila v rozdílné kvalitě poskytovaného vzdělávání, např. nízkou mírou zapojení žáků do výuky či nevyužíváním didaktických pomocí a nedostatečným průběžným hodnocením žáků. V souladu s filozofií školy se pedagogičtí pracovníci v rámci dalšího vzdělávání prioritně vzdělávají v tématech waldorfské pedagogiky, vzdělávání v oblasti metod a forem výuky či hodnocení výsledků vzdělávání probíhá ojediněle.

Škola vytváří dobré podmínky pro spolupráci se zákonnými zástupci žáků. Rodiče se spolupodílí na chodu školy, zapojují se do mimoškolních aktivit, pomáhají s organizací kulturních a sportovních akcí. Přínosné partnerské vztahy rozvíjí škola v rámci Asociace waldorfských škol ČR. Pedagogové se zúčastňují pravidelných setkání, při nichž si vyměňují zkušenosti s učiteli jiných waldorfských škol.

Vedení školy věnuje pozornost rozvoji a obnově materiálně technického zázemí školy. Materiální podmínky ke vzdělávání se nadále zlepšují a přispívají tak ke zkvalitnění vzdělávání. Škola disponuje dostatečným množstvím kmenových i odborných učeben

(výuka informatiky, učebna výtvarné výchovy, dílny). Pro výuku tělesné výchovy je kromě eurytmického sálu a vlastní malé tělocvičny využívána prostorná tělocvična.

Pedagogičtí pracovníci poskytují žákům nezbytné informace o zásadách bezpečnosti a ochrany zdraví a zajistují nad nimi náležitý dohled. V prostorách školy nebylo zjištěno žádné bezpečnostní riziko, vstup do budovy je technicky zajistěn.

Účelné nakládání s finančními prostředky vytváří příznivé předpoklady pro realizaci školních vzdělávacích programů. Hlavními zdroji financování potřeb školy jsou úplata za vzdělávání a dotace poskytnutá ze státního rozpočtu. Škola usiluje s úspěchem o finanční i věcné dary. Zapojením do projektů se podařilo zajistit např. posílení počtu pedagogických pracovníků (dělení tříd na skupiny, přítomnost dalšího pedagoga ve výuce), podpora výuky eurytmie hudební korepeticí, podpora výuky umělců z praxe, podpora dělené výuky jazyků, nákup pomůcek a materiálu k výuce, vybavení učeben a dalších prostor školy.

Hodnocení průběhu vzdělávání

Společným znakem výuky byla příznivá pracovní atmosféra podporující učení. Žáci respektovali pravidla práce a měli zažité pracovní návyky. V přístupu vyučujících dominovala trpělivost, zájem a důslednost. Průběh výuky většinou splňoval požadavky metodiky waldorfské výuky, kdy na sebe postupně navazovaly tři základní části vyučování, tj. část rytmická, výkladová či procvičovací a část vyprávěcí. Při výuce hlavních předmětů, které probíhaly v epochách, si žáci osvojovali a prohlubovali učivo. Výuka ostatních předmětů probíhala v hodinách stanovených v týdenním rozvrhu. Přirozenou součástí výuky byla i společná rytmická deklamacie básní, říkanek, zpěv a pohybové aktivity spojené s učivem. Zvolené aktivity rozvíjely komunikační, sociální a pracovní kompetence. Výrazná byla podpora rozvoje sociální gramotnosti, která účelně prolíná celým výchovně-vzdělávacím procesem. Při výuce eurytmie, kdy žáci v pohybových prostorových formách viditelně znázorňují řec či hudbu, usilovali pedagogové o rozvoj pohybových dovedností žáků v koordinaci s myšlením a čtením. V předmětu Kreslení forem zařazovali k nácviku obratnosti dětské ruky, psaní písmen a číslic a k rozvoji prostorové a tvarové představivosti dynamická lineární cvičení, která pokládají základ pro výuku geometrie. Učitelé usilovali o rozvoj schopnosti uměleckého vyjádření, představivosti a flexibilního myšlení žáků.

Ve sledovaných hodinách vyučující většinou kombinovali frontální výuku se samostatnou prací žáků, v některých případech uplatňovali kooperaci při skupinové práci a práci ve dvojicích. Učivo bylo zpravidla probíráno v souvislostech, nechybělo zařazení mezipředmětových vztahů a v části hodin i příkladů z praxe. Přínosné byly metody práce s chybou jako účinným prostředkem k hledání a pochopení problému. Učitelé často využívali metodu vyprávění a hojně rozvíjeli smyslové vnímání žáků, podporovali rozvoj vyjadřování a slovní zásoby. Respektovali tempo práce žáků, poskytovali jim prostor pro dotazy a individuální dopomoc, v menší míře však využívali ocenění dílčích pokroků žáků formou pochvaly a povzbuzení. K zapojení většiny žáků do výuky využívali někteří učitelé motivující a aktivizující metody, střídali statické a pohybové činnosti, soustředění a uvolnění. V části výuky, kde byla efektivita vzdělávání nižší, převládala frontální výuka s verbální převahou učitele, kooperativní formy činností nebyly uplatňovány nebo nebyly zcela účinné. Zvolené vzdělávací strategie vedly v některých případech k pasivitě části žáků. Kvalitu vzdělávacího procesu snižovaly dílčí metodické a didaktické nedostatky, např. nezařazení vstupní a průběžné motivace, nerovnoměrné zapojení žáků do výuky nebo nízká míra aktivizujících metod. Rozdíly ve výkonnosti žáků a schopnosti jejich koncentrace

kladly zvýšené nároky na výběr metod a forem práce, což nebylo u vyučujících s krátkou praxí ve waldorfské pedagogice nebo bez příslušné kvalifikace plně zvládnuto. Shrnutí učiva v závěru výuky neprobíhalo vždy efektivně nebo chybělo, nedocházelo tak k ověření splnění vzdělávacího cíle. Žáci nebyli vedeni k posouzení kvality práce své i vrstevníků podle předem daných kritérií. V menší míře byly úkoly ve výuce diferenciovány. Při některých aktivitách se nepříznivě projevila absence předmětové specializace pro první stupeň, a to zejména v dodržování zásady přiměřenosti. Specifikem waldorfských škol je absence učebnic, učitelé využívali didaktické materiály, které si sami nebo ve spolupráci s kolegy či rodiči vytvořili. Využívání didaktické techniky nebylo zaznamenáno.

Organizace činností při výuce tělesné výchovy a eurytmie byla logicky uspořádána a podporovala rozvoj fyzické zdatnosti na základě motivace k přirozené potřebě pohybu. Žáci se aktivně podíleli na realizaci pohybového režimu a uplatňovali kondičně zaměřené činnosti s cílem zlepšit svoji fyzickou připravenost i pohybové dovednosti, jejichž úroveň odpovídala věku. V závěru hodin nechybělo shrnutí a zhodnocení práce žáků s prvky formativního hodnocení.

Důležitou součástí waldorfské pedagogiky je environmentální výchova včetně pěstitelství a práce na zahradě, díky níž jsou žáci vedeni ke skutečnému porozumění přírodním zákonitostem.

Ve většině sledované výuky byla přínosná spolupráce asistentů či dalších pedagogických pracovníků s vyučujícími. Asistenti poskytovali přiměřenou pomoc nejen žákům se speciálními vzdělávacími potřebami, ale svou činností napomáhali i plynulosť vzdělávacího procesu formou dopomoci ostatním žákům nebo přípravou učebních materiálů.

Nabídka školních a mimoškolních aktivit umožňuje žákům dále rozšiřovat a prohlubovat si vědomosti zejména v jazykové oblasti a ve vztahu k přírodě.

Zájmové vzdělávání ve školní družině a školním klubu vhodně navazuje svojí kreativní nabídkou a organizací na zásady waldorfské pedagogiky. Nabízelo účastníkům rozvíjení jejich zájmů, relaxaci a prohlubování přátelských vztahů s vrstevníky. Vychovatelky dokázaly zaujmout přítomné, s ohledem na jejich momentální kondici a rozpoložení volily vhodné činnosti, dopřály jim možnost volby mezi odpočinkem a aktivitou.

Hodnocení výsledků vzdělávání

Vyučující sledují úspěšnost žáků ve vzdělávání, její analýzu a vyhodnocování provádí na čtvrtletních pedagogických radách a každotýdenních setkáních kolegia učitelů. Úroveň dosažených znalostí a dovedností hodnotí a ověřují analýzou různých činností žáků. Ke zjištování dosažené úrovně znalostí a vědomostí žáků jsou využívány běžné nástroje (ústní zkoušení, písemné práce, aktivity v hodinách, portfolia žáků, epochové sešity). Vyučující používají i vlastní hodnotící nástroje včetně motivačního hodnocení, které probíhá slovní formou. Slovní hodnocení napomáhá vyjádřit nejen úroveň získaných schopností žáků, míru zvládnutých dovedností, návyků a samostatnosti, ale také motivaci žáků k jednotlivým činnostem. Individuální výsledky škola zjišťuje na konci druhého stupně vzdělávání také formou posuzování kvality závěrečných prací žáků. Pedagogové při hodnocení žáků důsledně respektují individualitu a zaznamenávají jejich osobní pokrok v osvojování znalostí a dovedností. V hodnocení převažují pozitivní formulace a doporučení k následnému zlepšení.

Škola má nastavený systém předávání informací o výsledcích vzdělávání žáků, který je založen především na častém osobním kontaktu třídního učitele se zákonnými zástupci.

Zpětná vazba prostřednictvím písemného sdělení je žákům a zákonným zástupcům poskytována zejména po ukončení jednotlivých epoch učiva.

V loňském školním roce prospěli všichni žáci. Hodnocení žáků v rámci konzultací s jejich rodiči pozitivně ovlivňuje výsledky vzdělávání. Uplatňování systému výchovných opatření je motivační, převyšují pochvaly nad kázeňskými opatřeními. Problémy žáků řeší škola okamžitě projednáním se zákonnými zástupci.

Žáci jsou prostřednictvím prožitkového učení vedeni k myšlení v souvislostech, k tvořivému přístupu a v sociální rovině ke spolupráci a toleranci.

Systém poradenských služeb školy je komplexní a funkční. Dobře nastavené preventivní mechanismy, zejména úzká spolupráce všech pedagogů přispívá k úspěšnému řešení vzniklých problémů v jejich počátku. Problémy žáků jsou řešeny primárně na úrovni osobních kontaktů založených na důvěře, což umožnuje včasné zahájení potřebné intervence. Poradenské služby jsou také poskytovány zákonným zástupcům žáků i všem vyučujícím školy. Účinnou podporou je činnost poradenských zařízení, které škola v případě potřeby oslovuje. Na základě doporučení školských poradenských zařízení realizuje škola podpůrná opatření včetně pedagogické intervence. Diferenciaci a individualizace však byla ve výuce zaznamenána pouze ojediněle, nastavená úprava způsobu hodnocení a ověřování vědomostí a dovedností se ve sledované výuce téměř neprojevila.

Výsledky vzdělávání škola prezentuje na akcích, které organizuje ve spolupráci se zákonnými zástupci žáků. Účelně propracovaný systém partnerství rodiny a školy vede k propojení školních i mimoškolních činností. V rámci zkvalitnění své výchovné, vzdělávací i preventivní činnosti spolupracuje škola s řadou institucí. Mezi významné partnery patří Asociace waldorfských škol České republiky, z. s.

V zájmovém vzdělávání byly nenásilnou formou rozvíjeny postoje, schopnosti a dovednosti žáků v souladu s požadavky vzdělávacího programu a charakteristikou školy. Podporovány byly kladné vztahy a rozvíjení schopnosti spolupracovat a respektovat druhého. Výsledky se odráží i v prezentaci školy na veřejnosti (výzdoba školy i veřejná vystoupení).

Závěry

Vývoj školy

- Od poslední inspekční činnosti se škola úspěšně rozvíjí ve všech sledovaných oblastech.
- Vedení školy se nedáří zajistit vzdělávání kvalifikovanými pedagogy.
- Zefektivnila se činnost školního poradenského pracoviště, zlepšila se informovanost vyučujících o speciálních vzdělávacích potřebách jednotlivých žáků.

Silné stránky

- Nastavený systém vzájemné podpory a týmové spolupráce pedagogů včetně vzájemných hospitací a sdílení zkušeností umožňuje rozvoj jejich pedagogických dovedností, jejich participaci na chodu školy a vzájemnou zastupitelnost.
- Při vzdělávání je žákům s potřebou podpůrných opatření poskytována odpovídající individuální péče. Kvalitu vzdělávání pozitivně ovlivňuje činnost asistentů pedagoga a dalších pedagogických pracovníků.

Slabé stránky a/nebo příležitosti ke zlepšení

- Část pedagogického sboru nesplňuje podmínu odborné kvalifikovanosti, někteří pedagogičtí pracovníci si vzdělání dosud nedoplňují, což se negativně projevilo v části výuky.
- Užívání méně efektivních forem a metod výuky v některých hodinách, jejichž důsledkem byla převaha aktivity učitele a pasivita žáků.
- Pedagogové nevyužívali důsledně při vzdělávání možností k vzájemnému hodnocení a sebehodnocení žáků.

Doporučení pro zlepšení činnosti školy

- Více uplatňovat kooperativní učení a účinnější metody výuky směřující k aktivitě žáků ve výuce.
- Ve vyšší míře uplatňovat ve výuce diferenciaci vzhledem k rozdílným schopnostem a pracovnímu tempu žáků.
- Důsledně sjednocovat a dodržovat nastavený systém průběžného hodnocení žáků.
- Vést pedagogy k doplnění studia potřebného k dosažení kvalifikace.
- Při plánování dalšího vzdělávání pedagogických pracovníků se zaměřit na další možnosti profesního růstu nejen v rámci waldorfské pedagogiky, ale i v oblasti moderních vzdělávacích strategií.

Pro účely zvýšení dotací právnická osoba vykonávající činnost školy dosahuje výsledků hodnocení požadovaných dle § 5 odst. 3 písm. b) zákona č. 306/1999 Sb., o poskytování dotací soukromým školám, předškolním a školským zařízením, ve znění pozdějších předpisů.

Stanovení lhůty

Česká školní inspekce v souladu s § 175 odst. 1 školského zákona ukládá ředitelce školy ve lhůtě do 15 dnů přijmout adekvátní opatření k prevenci nedostatků zjištěných při inspekční činnosti a ve stejně lhůtě písemně informovat Českou školní inspekci, jaká byla přijata opatření.

Zprávu zašlete na adresu Česká školní inspekce, Plzeňský inspektorát, Koperníkova 26, 301 00 Plzeň, případně prostřednictvím datové schránky (g7zais9), nebo na e-podatelnu csi.p@csicr.cz s připojením elektronického podpisu.

Seznam dokladů, o které se inspekční zjištění opírají

1. Jmenování do funkce ředitelky základní školy, střední školy a všech školských zařízení školy Waldorfská základní škola a střední škola Dobromysl z.ú. na základě rozhodnutí správní rady ze dne 1. 9. 2021 s účinností od 1. 9. 2021 na dobu neurčitou
2. Notářský zápis o rozhodnutí Správní rady Obecně prospěšné společnosti o přeměně na zapsaný ústav ze dne 27. 8. 2020
3. Výpis z rejstříku ústavů vedeného Krajským soudem v Plzni oddíl U, vložka 170 ze dne 15. 10. 2021
4. Rozhodnutí o zápisu do školského rejstříku čj. PK-ŠMS/7866/21 s účinností od 1. 9. 2021
5. Inspekční zpráva čj. ČŠIP-24/15-P
6. Školní matrika vedená ve školním roce 2021/2022
7. Školní vzdělávací program Waldorfská základní škola Dobromysl, 4. verze dokumentu platná od 1. 9. 2019
8. Školní vzdělávací program pro zájmové vzdělávání ve školní družině platný ve školním roce 2021/2022
9. Školní vzdělávací program pro zájmové vzdělávání ve školním klubu platný od 1. 1. 2022
10. Školní řád platný ve školním roce 2021/2022
11. Vnitřní řád školní družiny a školního klubu platný ve školním roce 2021/2022
12. Přihlášky k zájmovému vzdělávání pro školní rok 2021/2022
13. Rozvrh hodin platný ve školním roce 2021/2022
14. Třídní knihy základní školy, školní družiny a školního klubu vedené ve školním roce 2021/2022
15. Plán dalšího vzdělávání pedagogických pracovníků ve školním roce 2021/2022
16. Krizový plán školy
17. Minimální preventivní program pro školní rok 2021/2022
18. Školní program proti šíkanování
19. Strategie prevence a řešení školní neúspěšnosti žáků

Poučení

Podle § 174 odst. 11 školského zákona může ředitelka školy podat připomínky k obsahu inspekční zprávy České školní inspekci, a to do 14 dnů po jejím převzetí. Případné připomínky zašlete na adresu, Česká školní inspekce, Plzeňský inspektorát, Koperníkova 26, 301 00 Plzeň, případně prostřednictvím datové schránky (g7zais9), nebo na e-podatelnu csi.p@csicr.cz s připojením elektronického podpisu, a to k rukám ředitele inspektorátu.

Inspekční zprávu společně s připomínkami a stanoviskem České školní inspekce k jejich obsahu zasílá Česká školní inspekce zřizovateli a školské radě. Inspekční zpráva včetně připomínek je veřejná a je uložena po dobu 10 let ve škole nebo školském zařízení, jichž se týká, a v místně příslušném inspektorátu České školní inspekce. Zároveň je inspekční zpráva zveřejněna na webových stránkách České školní inspekce a v informačním systému InspIS PORTÁL.

Složení inspekčního týmu a datum vyhotovení inspekční zprávy

Mgr. Jitka Křížková, MBA, školní inspektorka, vedoucí inspekčního týmu

Mgr. Jitka Křížková, MBA v. r.

Mgr. Jaroslav Štilip, odborník v oblasti základního vzdělávání

Mgr. Jaroslav Štilip v. r.

Mgr. Milena Vlčková, odborník v oblasti waldorfské pedagogiky

Mgr. Milena Vlčková v. r.

Ing. Monika Zelená, kontrolní pracovnice

Ing. Monika Zelená v. r.

V Plzni 2. 2. 2022

Datum a podpis ředitelky školy potvrzující projednání a převzetí inspekční zprávy

Ing. Silvie Kubová,
ředitelka školy

Ing. Silvie Kubová v. r.

V Plzni 2. 2. 2022